

Dítě v nás

Psychologové dnes hovoří o dítěti, které ve svém nitru nosí každý z nás. Každý z nás byl jako dítě někdy zrazen nebo zklamán ve svých nadějích a tužbách po bezpodmínečné lásce. Jako dospělí se musíme s tímto poraněným dítětem v nás potkat a převzít za ně odpovědnost, pečovat o ně a hojit jeho rány. Nesmíme však u tohoto zraněného dítěte zůstat, musíme dál, nechat se zavést k Božím dítěti, které existuje také v každém z nás. Boží dítě je obrazem našeho skutečného, opravdového já. Ví přesně, co nám svědčí. Už v dětství nám ukazovalo cestu, abychom v moři cizoty, nelásky a nepochopení našli místo, kde bychom zůstali nezraněni. Vánoce nám Boží dítě v nás připomínají. Uprostřed chladného a odcizeného světa lpí to dítě na naší jedinečnosti a vzácnosti. Je přesvědčeno, že to Boží ve mně trvá a že může být vyjádřeno pouze skrze mě. Takové je poselství Vánoc: V hloubi svého srdce nosíš Boží dítě. Když se svému srdci podřídiš, pochopíš, co je pro tebe dobré, co ti svědčí a co na sebe bereš jenom proto, že ti to říkají ostatní. Tvůj život bude opravdovější, jenom když budeš v kontaktu s Božím dítětem. Tvůj život tak získá něco z té bezstarostnosti, kterou se vyznačují děti. Jako poraněné dítě můžeš Božím dítěti důvěřovat, stejně jako cestě, po níž tě dnes povede k životu i ke skutečnému štěstí. Taková je radostná zvěst dítěte v jesličkách – Boha, jenž mezi nás přišel, vtělený do člověka.

Tak jako dřív

Každá rodina má své vlastní vánoční tradice. Nejenom ve šlechtických rodinách, kde se tradiční rituály dodržují v nezměněné podobě už po celá staletí, i v mladých rodinách se vzpomíná na to, jak to bylo „dřív“ doma. K vánočním tradicím patří společně zpívání koledí, stejně jako některé vánoční pokrmy, nebo také způsob zdobení vánočního stromku, stavění jesliček. Očividně to všechno souvisí se snahou nevnímat Vánoce jako nějaký krátký zážitek, ale slavit je jako svátek spjatý svou podobou s tradicemi našich předků. Zvyky a rituály nám dávají jistotu a oporu. Jsme část řetězce tvořeného řadou našich předků. Ti všichni slavili Vánoce stejně jako my. Dodržováním vánočních zvyků se chceme podílet na jejich víře. Chceme, aby stejně jako na ně i na nás působilo tajemství vtělení Boha v člověka. Jejich víra má posilovat tu naši. Zároveň také chceme znát svou minulost. Nejsme jenom lidé této doby, ale jsme také součástí dlouhé řady generací našich předků. Sdílíme část jejich sil, jejich hodnot, jejich lásky. Společně s nimi rozlišujeme Vánoce a všednodennost. Společně s nimi proměňujeme naši dobu, spojujeme se s pramenem radosti a vzpomínáme na ten „radostiplný příběh“, který začal s narozením Ježíše Krista.

Anselm Grün – Vánoční rozjímání

Další texty v týdnu

Po: Sk 6,8-10; 7,54-60; Mt 10,17-22

Čt: 1 Jan 2,3-11; Lk 2, 22-35

Út: 1 Jan 1,1-4; Jan 20,2-8

Pá: Gn 15,1-6; 21,1-3; Žid 11,8.11-19; Lk 2,22-40

St: 1 Jan 1,5-2,2; Mt 2,13-18

So: 1 Jan 2,18-21; Jan 1,1-18

Prameny, odkazy

Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Petr Karas – Boží slovo na každý den;

Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Slavnost Narození Páně – v noci

25. prosince 2011

¹V těch dnech vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby se v celé říši provedlo sčítání lidu. ²To bylo první sčítání a konalo se, když byl v Sýrii místodržitelem Kvirinius. ³Šli tedy všichni, aby se dali zapsat, každý do svého města. ⁴Také Josef se odebral z galilejského města Nazareta vzhůru do Judska do města Davidova, které se jmenuje Betlém, protože byl z rodu a kmene Davidova, ⁵aby se dal zapsat spolu s Marií, sobě zasnoubenou ženou, která byla v pozeňnaném stavu. ⁶Když tam byli, naplnil se jí čas, kdy měla porodit. ⁷A porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plének a položila do jeslí, protože v zájezdním útulku nebylo pro ně místo. ⁸V té krajině nocovali pod širým nebem pastýři a střídali se na hlídce u svého stáda. ⁹Najednou u nich stál anděl Páně a sláva Páně se kolem nich rozzářila a padla na ně veliká bázeň. ¹⁰Anděl jim řekl: „Nebojte se! Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid: ¹¹V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel – to je Kristus Pán. ¹²To bude pro vás znamením: Naleznete děťátko zavinuté do plének a položené v jeslích.“ ¹³A náhle bylo s andělem celé množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: ¹⁴„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem, v kterých má (Bůh) zalíbení.“

Lk 2,1-14

Úvod k meditaci

Panna Maria a sv. Josef se ujímají novorozenátka a dělají, co mohou. To je vyjádření jejich hlubokého klanění se Kristu, Králi nebes i země. Jednoduše řečeno: plní vůči němu povinnosti. Dělají to z lásky a se svědomitostí, která je právě v té situaci možná. To je vzor našemu klanění se Ježíši: v naplnění povinností, v tom, co a jak nejlépe mohou udělat pro svůj život pozemský i duchovní. Plňme jednoduše a prostě, ale poctivě jakoukoliv svou povinnost jako povinnost pomáhat Ježíši. To ať je naše nejpravdivější klanění.

Andělé se klaní kvůli slávě, která se v tomto dítěti zjevila. Klaní se Bohu také tím, že se těší z nebes seslanému pokoji lidem. Opravdové klanění je výrazem touhy po Boží slávě a pokoji pro lidi.

Výklad biblického textu

Kontext: Vyprávění o Ježíšově narození záměrně obsahuje časové a prostorové údaje: Lukáš chce zdůraznit, že Ježíš není pouhou ideou či mýtem, ale osobou, která vstupuje do našeho času a prostoru. Úryvek je velmi střízlivý a obsahuje dva základní momenty: Ježíšovo narození v chudobě a zvěstování pastýřům, kteří byli na okraji tehdejší společnosti. Bůh se vtěluje mezi posledními, Bůh se zjevuje posledním, Bůh dává spásu posledním. Ježíšovým narozením se otevírá nebe, Bůh sestupuje mezi lidi (Iz 63,19) a přináší pokoj, který je souhrnem mesiánských darů a naplněním starozákonních příslibů.

**T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m**

1. čtení:
Iz 9,1-3.5-6

2. čtení:
Tit 2,11-14

Evangelium:
Lk 2,1-14

Srovnání:
Lk 21,26-27

1 Sam 16,1.13

Mt 1,18

Mt 1,25

Lk 24,4-5

Lk 1,30

Sk 2,36

Iz 7,14

Lk 19,38

vv. 1-3 Lukáš uvádí přesné data (i když historicky nesprávné). Spása není jen nějaká idea mimo prostor a čas, je to historie s přesnými a časově určenými fakty. Mesiáš vstupuje a rodí se do těchto dějin, a ne do nějakých hypotetických nebo i uskutečnitelných dějin lepších. Obrovská mašinérie světového sčítání lidu, ten nesmírný mocenský aparát, který se organizuje, neslouží k ničemu jinému, než že naplní jeden detail Božího plánu: v Betlémě se narodí Mesiáš.

vv. 4-5 Josef a Maria jsou poslušni zákonů. Právě v poslušnosti rozmarům císařovy moci se naplňuje rozmar Božího plánu.

v. 5 Neoznačuje Marii za Josefovou manželku, ačkoli *zasnoubení* tento titul dovolovalo.

v. 7 Kdo by byl tehdy řekl, že se dějiny budou dělit na dobu „před“ a „po“ tomto narození? Stvořitel se dává svým tvorům jakožto synům ve svém Synu, který se stává našim bratrem. Cílem člověka je dojít k Bohu. A protože to bylo nemožné, Bůh si ve své lásce usmyslil, že sám dojde k člověku. V jakém vytržení asi musela být Maria, když měla ve náručí Boží tělo, když v tom maličkém děťátku viděla, dotýkala se a objímala Nekonečného!

Termín *prvorozený* říká jen, že je to první dítě své matky, neznamená to, že nutně následovaly další děti. Zároveň zdůrazňuje kulticko-právní přednostní postavení prvního syna. Kristus je *prvorozený* z celého tvorstva (Kol 1,15), „*prvorozený* z mnoha bratří“ (Řím 8,29), kteří nyní budou Božími syny po něm, protože on se nestyděl nazývat se jejich bratrem (Zid 2,11).

Už od počátku 2. století je doložena tradice o jeho *narození v jeskyni*. Ježíšův pozemský život je uzavřen do tajemství *dvou jeskyní*: zde zavinitý do plének, v druhé jeskyni do pohřebního plátna, zde položený do dřeva jeslí, tam snatý z dřeva kříže.

Lidová tradice s odkazem na Iz 1,3 staví vedle Ježíše *osla a vola*. Tato zvířata znají svého majitele, na rozdíl od lidí, kteří nedokážou poznat svého Pána. Ježíš se rodí mezi zvířaty, na kříži skončí mezi zločinci.

... *a položila ho*: Slovo *položiti* se užívá, když lidé podle orientálního zvyku ulehnu ke stolu a jedí. Ježíš ale neleží u stolu jako ten, kdo jí, ale je na místě pokrmu, ve žlabu.

v. 11 ... *se vám dnes narodil*: Dnes vyjadřuje Boží věčné dnes, nezdůrazňuje čas Ježíšova historického narození. Kdo Ježíše přijme s vírou, ten uvidí, že se *dnes* pro něj Spasitel narodil.

K tématu

Až do této chvíle andělé poznávali Boha v nezměrnosti světa, v logice a kráse kosmu, které od Něho pocházejí a odrážejí Ho; převzali takřka němý chvalozpěv stvoření a proměnili ho v nebeskou hudbu. Nyní však došlo k něčemu novému a pro ně přímo omračujícímu. Ten, o kterém vyprávějí nebesa, Bůh, který vládne nade vším a všechno drží v rukou, On sám vstoupil do lidských dějin a stal se tím, kdo v dějinách jedná i trpí. Z radostného vzrušení vyvolaného touto nepřehlednou událostí, tímto druhým a novým způsobem Božího zjevení, zrodil se nový zpěv, nová sloka, kterou nám uchovalo vánoční evangelium: „Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem, v kterých má Bůh zalíbení.“ Snad lze říci, že podle pravidel hebrejské poezie vyjadřuje toto dvojverší v obou svých částech v podstatě totéž, jenom z jiných hledisek. Sláva Boží je na výsostech, ale nyní je ve stáji. Co je přízemní, stalo se vznešeným. Jeho sláva je na zemi, je slávou pokory a lásky. A dále: slávou Boha je pokoj. Kde je On, tam je pokoj. On je tam, kde lidé nechťejí dělat autonomně na zemi ráj za použití násilí. Je s lidmi, kteří mají bdělé srdce, s pokornými a s těmi, kteří odpovídají jeho vznešenosti, vznešenosti pokory a lásky. Těm dává svůj pokoj, protože jejich prostřednictvím vstupuje pokoj do tohoto světa.

Středověký teolog Vilém od Saint Thierry jednou řekl: Bůh – počínaje Adamem – viděl, že jeho velikost vyvolávala odpor, že se člověk cítil ve svém bytí omezeným a ve své svobodě ohroženým. Proto Bůh zvolil novou cestu. Stal se Dítětem. Stal se závislým a slabým, potřebujícím naší lásku. Nyní nám Bůh, který se stal Dítětem, říká: Už ze mne nemůžete mít strach, od nynějška mne můžete pouze milovat.

S těmito myšlenkami se tuto noc přibližujeme k Betlémskému Dítěti, k onomu Bohu, který se kvůli nám chtěl stát dítětem. V každém dítěti se zračí Betlémské dítě. Každé dítě žádá naší lásku. Tuto noc proto myslíme zvláště na ony děti, kterým je upírána rodičovská láska; na děti ulice, kterým nebyl dopřán domov; na děti, které jsou brutálně používány jako vojáci, jako nástroje násilí, místo aby byly nositeli smíření a pokoje; na děti, které jsou v hloubi svých duší zraňovány pornografickým průmyslem a vším ostatním hanebným zneužíváním. Betlémské Dítě je novou výzvou určenou nám, abychom učinili vše, co je možné, aby se Betlémské světlo dotklo lidských srdcí. Jedině obrácením srdcí, jediné změnou v lidském nitru může být překonána příčina veškerého tohoto zla; může být překonána moc Zlého. Jedině změní-li se lidé, změní se svět. A aby se mohli změnit lidé, potřebují světlo přicházející od Boha, ono světlo, které tak nečekaně vstoupilo do naší noci.

Benedikt XVI. – 24. 12. 2008, půlnoční mše

Nahý v jeslích, nahý na kříži

Dvojí nahota Ježíše Krista přímo bije do očí. Ten maličký, který vyšel z břicha své matky, a ukřižovaný muž se sobě podobají. To zázračné, tolik očekávané dítě přišlo nahé; tři- a třicetiletý Kristus zemřel zcela nahý na kříži. Nahota novorozeněte je nádherná. Nahá agonie na kříži je děsivá. Co z toho můžeme pochopit?

Pokud chceme dobře oslavit Vánoce, přemítejme o těch dvou nahotách, dvou Kristových slabých chvílích. Dítě je ze všech bytostí nejslabší. Přesto mu neodoláme. Křičí a všechny ruší. Když se narodila moje nejmladší sestra Betty, nebyla moc hezká. Měla pupeční šňůru kolem krku a byla fialová. Když jsem ji viděl, řekl jsem své matce: „Člověk by řekl, že je to malý opičák.“ Moje matka vybuchla smíchy. Betty je teď pěkná maminka od rodiny. Miminko není vždycky pěkné, když se narodí. Ale vždycky roztajeme nad jeho slabostí. Miminko v kolébce je vždycky nádherné. Na kříži nás děsí přibitý živý, nahý muž. Kristova životní dráha od narození do smrti se dá vyčíst v této dvojí nahotě.

Maria prožila hrozné chvíle, když viděla svého syna spoutaného, zbitého a poníženého, poté co vykonal na zemi tolik dobra.

Tenhle kojenec nám dá své tělo – to je eucharistie. Jeho slabost, slabost miminka na slámě se pro nás křesťany stane výjimečnou silou až do skonání věků. Naučí nás tomu základnímu. Mezi vlky, kde žijeme, jsou Boží dobrota a láska považovány za slabost. Náš Bůh nás tolik miluje, že nás prosí, abychom mu říkali, jak ho máme rádi. Stvořil člověka, aby ho člověk obdivoval.

To je vysvětlení tajemství Vánoc. Láska, která z nás vychází ve světě vlků, všechny vlky navždycky přemůže. To malé dítě nám zkomplikovalo život, protože zcela rozmetalo moc, po které tak bažíme. Jsme otroci peněz, které toužíme vydělávat, náš život tkví v samém počítání a kalkulování našich zájmů. Jsme citliví na to, „co tomu řeknou lidi“, staráme se o to, jak působíme. Utváříme se podle názoru druhých a snažíme se zalíbit za každou cenu. Náš egoismus zasáhl ten *capart*, kterého oslavujeme na Vánoce a který nám komplikuje život. Říká nám: „Na svoje zájmy se vykašli. Peníze, ty si můžeš akorát nastrkat do matrace. Zapomeň na svoje kalkulace. A svou moc bys měl využívat jen ke službě. Čím vyšší máš v lidské společnosti postavení, tím víc bys měl být služebníkem těch nejslabších.“

*Guy Gilbert
– Evangelium podle svatého lotra*